

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра «Іноземна філологія та переклад»

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарного факультету
Микола ДЄДКОВ

» _____ 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 4 Порівняльна стилістика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

спеціальність _____ 035 Філологія

галузі знань _____ 03 Гуманітарні науки

ступінь вищої освіти _____ бакалавр

2024 рік

програма з дисципліни «Порівняльна стилістика»
спеціальності 035 Філологія,

освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська»

Розробник (и): Катерина ЛУТ, доцентка кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
кандидатка філологічних наук, доцентка

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

В.о. завідувачки кафедри

«Іноземна філологія та переклад»

Наталія ЖУКОВА
_____ 2024

Гарант освітньої програми

Кирил ТАРАСЕНКО

_____ 2024

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету

Протокол від «21» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Микола ДЄДКОВ
_____ 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	4	
Модулів	2	-
Змістових модулів	2	-
Семестр	7	7
Загальна кількість годин	120	
з них аудиторних:	30	6
<i>лекції</i>	14	4
<i>практичні</i>	-	-
<i>лабораторні</i>	-	-
<i>семінарські</i>	14	2
з них самостійної роботи:	92	114
Занять на тиждень	2	6
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	Курсова робота (30 годин)	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із стилями, їх жанровою специфікою, зі стилістичними ресурсами англійської мови, вдосконалення вмінь текстового аналізу та навичок перекладу із врахуванням виявленої специфіки.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є підвищення рівня мовної підготовки студентів-перекладачів; ознайомлення їх з особливостями текстів різних функціональних стилів та з одиницями, що складають ці особливості; формування в майбутніх перекладачів умінь та навичок аналізувати та порівнювати мовні особливості текстів; вдосконалення навичок перекладу з огляду на специфіку текстів, що перекладаються.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Вивчення порівняльної стилістики вимагає певного рівня підготовки та знань:

- Глибоке знання англійської та української мов
- Основи загального мовознавства
- Знання лексикології, теоретичної граматики, теорії перекладу
- Навички аналізу тексту.

Дисципліни, що передують вивченню – «Українська мова», «Практичний курс першої іноземної мови», «Порівняльна граматики», «Лексикологія», «Мова науково-технічної комунікації».

Знання та навички, здобуті під час опанування курсу, будуть корисні впродовж всього подальшого навчання, зокрема для написання наукових робіт, тез та статей, а також для переддипломної практики та дипломування.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

- ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-13. Здатність проведення досліджень на належному рівні
- ЗК-14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

- СК-1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- СК-2. Здатність використовувати у професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні
- СК-3. Здатність використовувати у професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються, а також структуру перекладознавчої професії та її роль у суспільстві.

СК-7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК-8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК-9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

СК-10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН-8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН-11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН-12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-19. Мати навички участі в наукових і/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Fundamentals of Stylistics

Тема 1. Contrastive Stylistics as a Branch of Linguistics

Тема 2. Lexical Stylistic Means in the English and Ukrainian languages.

Тема 3. Morphological Stylistic Means of the English and Ukrainian languages

Тема 4. Phonetic Expressive Means and Stylistic Devices

Змістовий модуль 2. Lexico-Semantic and Syntactical Stylistic Devices

Тема 1. Figures of Substitution

Тема 2. Figures of Combination

Тема 3. Syntactical Stylistic Devices

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	сем	інд	с.р.		лк	пр	сем	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1. Fundamentals of Stylistics												
Тема 1. Contrastive Stylistics as a Branch of Linguistics	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Тема 2. Lexical Stylistic Means in the English and Ukrainian languages.	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Тема 3. Morphological Stylistic Means of the English and Ukrainian languages	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Тема 4. Phonetic Expressive Means and Stylistic Devices	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Разом за змістовим модулем 1	16	8		8			16	2		1		13
Змістовий модуль 2. Lexico-Semantic and Syntactical Stylistic Devices												
Тема 1. Figures of Substitution	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Тема 2. Figures of Combination	4	2		2			4	0,5		0,25		3,25
Тема 3. Stylistic Syntax of the English and Ukrainian languages. Stylistic analysis of the text	4	2		2			4	1		0,5		2,5
Разом за змістовим модулем 2	12	6		8			12	2		1		9
Усього годин	28	14		14			28	4		2		22

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Contrastive Stylistics as a Branch of Linguistics	<i>лекція</i>	The subject and the object of stylistics. Stylistics and translation. Main notions of stylistics: functional style, individual author's style, text, context, text categories, connotation, expressiveness
2	Main notions of stylistics	<i>семінар</i>	Fundamental issues of stylistics. Links between stylistics and other branches of linguistics. New branches of stylistics, their scopes of issues. Practical assignment.
3	Lexical Stylistic Means in the English and Ukrainian languages	<i>лекція</i>	Stylistic differentiation of the vocabulary. The use of polysemy for stylistic purposes. Stylistic potential of chronologically marked vocabulary. The use of homonyms for stylistic purposes. Paronyms as a stylistic device. Representation of synonyms and antonyms in different styles.
4	Classifications of styles, general, lexical, and syntactical characteristics	<i>семінар</i>	Modern classifications of styles. Registers, genres. General, lexical, and syntactical characteristics of different styles
5	Morphological Stylistic Means of the English and Ukrainian languages	<i>лекція</i>	The use of nouns for stylistic purposes. Stylistic functions of the articles in the English language. The use of adjectives for stylistic purposes. Stylistic aspect of verbal categories. Stylistic functions of pronouns
6	Lexical Stylistic Means in the English and Ukrainian languages	<i>семінар</i>	Connotational meanings of a word. The role of the context in the actualization of meanings. Features and functions of professional and social jargonisms. Analysis of various layers of the vocabulary used for creating an appropriate stylistic coloring
7	Phonetic Expressive Means and Stylistic Devices	<i>лекція</i>	Expressive means and stylistic devices. Classifications of means of expressiveness. Phonetic stylistic means
8	Morphological Expressive Means and Stylistic Devices	<i>семінар</i>	Morphological Stylistic Means of the English and Ukrainian languages
9	Lexico-semantic stylistic devices: Figures of Substitution	<i>лекція</i>	Classification of figures of substitution: figures of quantity and figures of quality.

10	Phonetic Expressive Means and Stylistic Devices	<i>семінар</i>	Classification of figures of substitution: figures of quantity and figures of quality.
11	Lexico-semantic stylistic devices: Figures of Combination	<i>лекція</i>	Classification of figures of combination: figures of identity, figures of opposition and figures of inequality
12	Lexico-semantic stylistic devices	<i>семінар</i>	Classification of figures of combination: figures of identity, figures of opposition and figures of inequality
13	Stylistic Syntax of the English and Ukrainian languages. Stylistic analysis of the text	<i>лекція</i>	Stylistic Syntax. Syntactic constructions. Stylistic analysis of the text
14	Stylistic analysis of the text	<i>семінар</i>	Syntactic constructions based on sentence structure reduction and redundancy, violations of grammatically fixed word order, and shifts in syntactic meaning. Stylistic analysis of the text.

9. Форми та методи контролю

Методами контролю є: усний контроль (усне опитування), письмовий, тестовий контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Для студентів денної форми навчання: усні та письмові опитування на семінарських заняттях, аудиторне індивідуальне рубіжне контрольне завдання та іспит.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи та іспит.

Студенти обох форм навчання також пишуть курсову роботу з дисципліни, яка оцінюється окремо.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»¹, передбачено такі контрольні заходи: вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

¹ Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання поточний контроль та оцінювання знань здійснюється з урахуванням роботи на семінарських заняттях (активність, участь у дискусіях тощо). Результати поточного

контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою.

Протягом семестру здобувачі освіти проходять два рубіжних контролі з двох змістових модулів. Вони можуть отримати оцінку з дисципліни за результатами поточної роботи та рубіжних контролів. Ті студенти, які набирають 60б. і більше, отримують залік. Інші мають підготуватися до усного складання заліку, який буде включати теоретичні питання та практичні завдання (стилістичний аналіз тексту, визначення засобів виразності).

Упродовж семестру студенти також працюють над курсовою роботою. План роботи та вступ до неї розробляються у перші три тижні семестру. 1 розділ має бути теоретичним, де студенти мають продемонструвати аналітичні здібності, вміння вибирати необхідну інформацію, систематизувати її та робити власні висновки й узагальнення. 2 розділ присвячується практичному дослідженню стилістичних особливостей текстів та опису його результатів. Оцінку за курсову роботу виставляє комісія після успішного її захисту. Максимальний бал – 100.

Для студентів заочної форми навчання підсумкова оцінка є сумою балів за контрольну роботу, що включає теоретичні питання і практичне завдання, та підсумковий контроль у системі Moodle.

Поточне тестування та самостійна робота									Залік
МОДУЛЬ 1					МОДУЛЬ 2				
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	МК2	
5	5	5	5	30	5	5	10	30	Зараховано (60-100)

T1, T2 ... T19 – теми змістових модулів.

Загальний тематичний план роботи над курсовим проектом/роботою

Номер тижня (згідно графіка ОП)	Пояснювальна записка	Графічна частина (презентація)
1	2	3
1	Вступ	

2		
3		
4	1 Теоретична частина	
5		
6		
7		
8	2 Дослідницька частина	Ілюстративний матеріал (за наявності)
9		
10		
11		
12		
13	Висновки	Презентація
14		
15		

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимими і доброзичливими до однокурсників та викладачів.

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни “Стилістика” для студентів 4 курсу спеціальності 035 «Філологія». Всіх форм навчання / Укл. В.І. Волошук, К.А. Лут. Запоріжжя: ЗНТУ, 2025. 106 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Стилістика» для студентів 3 курсу спеціальності 035 «Філологія». Денна форма навчання/ Укл. К.А. Лут. Запоріжжя: ЗНТУ, 2020. 50 с.
3. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт з дисципліни “Стилістика» для студентів IV курсу спеціальності 035.04 “Германські мови та літератури (переклад включно)”. Заочна форма навчання / Укл.: К.А.Лут. Запоріжжя : ЗНТУ, 2025. 42с.

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Альбота С. М. Стилістика сучасної англійської мови: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. 303 с.
2. Волошук В.І. Експресивно-стилістичні функції тропів в оповіданнях В. Борхерта // Мова і культура. – Випуск 13. Том 3 (139). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. С. 98-101.
3. Волошук В. І. Каламбур та перифраз як мовні засоби комічного в сучасному німецькому стислому оповіданні // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Філологічні науки. Вип 33. Кам'янець-подільський: «Аксиома». 2013. С. 75-79
4. Волошук В.І. Мовні засоби комічного в оповіданнях В. Борхерта // Мовні та концептуальні картини світу. Випуск 30. КНУ, 2010. С. 322-326
5. Волошук В. І. Синтаксичні особливості малої прози З. Ленца // Актуальні проблеми філології та американські студії. Київ, 2008. С. 44-46.
6. Волошук В. І. Стильові функції синтаксису в оповіданнях З. Ленца. // Новітня філологія. Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 236-242 с.
7. Волошук В.І. Структуроутворююча роль мовних лейтмотивів у сучасному німецькому стислому оповіданні // Новітня філологія Випуск 40, 2011. 241-249 с.
8. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов . Вінниця: Нова книга, 2005. 223 с.
9. Єфімов Л.П. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз: Уч.-метод. пос. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004.
10. Лут К.А. Гіпербола як засіб прагматичного впливу в англійському економічному дискурсі // Науково-практичний журнал «Одеський лінгвістичний вісник». Одеса, 2015. Вип.6. С.88–91
11. Лут К.А. Жанрово-стильові особливості митної документації англійською мовою // Південний архів : зб. наук. праць. № 68. Херсон, 2017. С.104 - 107.
12. Лут К.А. Засоби атракції уваги в анотаціях до аудіозаписів творів класичної музики / «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», 2018. Вип. 21. Том 2. С. 25-30.
13. Лут К.А. Засоби вираження негативної оцінки в англійському економічному дискурсі // Типологія та функції мовних одиниць. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Л. Українки, 2016. № 2 (6). С. 96 -105.
14. Лут К.А. Інтеракція візуальних та вербальних метафор у популярному економічному дискурсі // Нова філологія. Зб.наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. вип.44. С.83-86.
15. Лут К.А. Міжмовна кореляція евфемізмів у сучасному економічному дискурсі // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». 2015. Вип. 15, Т. 1. С.144 -147.
16. Лут К.А. Метонімія: когнітивний погляд на традиційний феномен // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: Збірник наукових праць. Випуск 15. Херсон: Видавництво Херсонського державного університету, 2011.
17. Лут К.А. Міфологічні алюзії у сучасному англійському економічному дискурсі // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. Вип. 58. С. 220-222.
18. Семашко Т. Ф. Практична стилістика і культура мовлення: навч. посіб. для студентів філол. спец. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 319 с.
19. Goldbort R. Writing for Science: the most comprehensive writing guide available for science students and professional researchers. Yale University Press, 2006. 330 p.
20. Kitcher P. The Cognitive Functions of Scientific Rhetoric // Science, reason, and rhetoric / [eds. Henry Krips, J. E. McGuire, Trevor Melia]. Univ of Pittsburgh Press, 1995. P. 47–66.

21. Koller V. Brand images: Multimodal metaphor in corporate branding messages // *Multimodal Metaphor*. Berlin : Mouton de Gruyter, 2009. P. 45 – 72.
22. Koller V. *Metaphor Clusters in Business Media Discourse: A Social Cognition Approach* : Ph.D. thesis. Vienna, 2003. 296 p.
23. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by* . Chicago, London: The University of Chicago Press, 1980. 242p.
24. Lakoff G., Turner M. *More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989. 237 p.
25. Lakoff G. *The Contemporary Theory of Metaphor // Metaphor and Thought* [ed. A. Ortony]. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. P. 202–252.
26. Leech G. *Linguistics and the Figures of Rhetoric // Essays on Style and Language: linguistic and critical approaches to literary style* / [ed. R. Fowler]. London : Routledge & Kegan Paul Limited, 1966. P. 135–156.
27. Prelli L. J. *A Rhetoric of Science. Inventing Scientific Discourse*. Columbia, 1989. 320 p.
28. Radden G., Kövecses Z. *Towards a Theory of Metonymy // Metonymy in Language and Thought*. J. Benjamins Pub Co, 1999. C. 17–60.
29. Refaie El. *Metaphor in Political Cartoons: Exploring audience responses // Multimodal Metaphor*. Berlin : Mouton de Gruyter, 2009. p. 173 – 196
30. *Self-study guide to stylistics of English: навчально-методичний посібник зі стилістики англійської мови для самостійної роботи (IV курс, факультет германської філології)*. / Укл. Ізотова Н.П., Редька І.А. К.: Вид. центр КНЛУ, 2013.
31. Simpson P. *Stylistics*. L.; N. Y.: Routledge, 2004. 305 p.
32. Toulmin S. *Science and the Many Faces of Rhetoric // Science, reason, and rhetoric* / [eds. H. Krips, J. E. McGuire, T. Melia]. Univ of Pittsburgh Press, 1995. P. 3–13.
33. Verdonk P. *Stylistics*. N. Y.: Oxford University Press, 2002. 210 p.

14. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Academic Phrasebank. URL: <https://www.phrasebank.manchester.ac.uk/>
2. Репозитарій НУ "Запорізька політехніка" <http://eir.zp.edu.ua/handle/123456789/386>
3. Бібліотека НУ "Запорізька політехніка" <http://library.zp.edu.ua/>